

19. veebruar 2024

Riigikohtu taotlus EIK nõuandva arvamuse saamiseks (taotlus P16-2023-002)

Protokolli nr 16 alusel küsitud taotlus seoses protokoli nr 7 artikli 4 kohaldamisega

EIK märkis, et taotlus vastas kõigile protokoli nr 16 artikli 1 vorminõuetele. Samas märkis EIK, et taotlus pidi aga hõlmama ka „põhimõttelisi küsimusi ..., mis oma olemuse, uudsuse ja/või keerukuse tõttu või muul viisil puudutavad küsimust, milles taotlev kohus vajaks EIK juhiseid”. EIK viitas oma varasematele lahenditele, kus on sama teemat/küsimust käsitletud.

Euroopa Inimõiguste Kohus jättis rahuldamata Riigikohtu kriminaalkolleegiumi nõuandva arvamuse taotluse. Otsus on lõplik.

[Otsus](#) (inglise keeles)

20. veebruar 2024

Lahend taotluste 43868/18 ja 25883/21 kohta - diskrimineerimiskeeld

Wa Baile vs. Šveits

Artikkel 14

Asjaolud

2015. aasta veebruaris peatasid munitsipaalpolitsei töötajad Zürichi raudteejaamas kaebaja, tumedanahalise Šveitsi kodaniku, isikusamasuse kontrollimiseks. Kuna kaebaja keeldus nende korraldusi täitmast, viisid ametnikud ta kõrvale ja palusid tal käed õhku tõsta ja jalad laiali ajada. Nad otsisid läbi tema taskud ja seljakotti, kuni leidsid dokumendi, mis tuvastas tema isiku. Kui kaebaja isik oli kinnitatud, lubati kaebajal lahkuda.

2016. aasta novembris määrati kaebajale 100 Šveitsi franki rahatrahvi, kuna ta keeldus täitmast politsei korraldust. Tema kaebused selle otsuse peale, milles ta väitis rassilise profiili koostamist, ebaõnnestusid.

2020. aastal esitas kaebaja kaebuse halduskohtusse. Halduskohus leidis, et vaidlusalune isikukontroll oli ebaseaduslik, kuid jättis nahavärvi alusel diskrimineerimise küsimuse lahtiseks. Kaebaja esitas selle otsuse peale kaebuse föderaalsele ülemkohtule, mis leidis, et kaebus on vastuvõetamatu.

EIK-sse pöördudes väitis kaebaja, et ta oli langenud oma nahavärvi tõttu diskrimineerimise ohvriks ja väitis, et Šveitsi ametivõimud ei suutnud teha kindlaks, kas ta oli rassilise profiili koostamise sihtmärk või mitte.

EIK seisukohad

Artikkel 14 koostoimes artikliga 8

EIK viitas varasematele lahenditele [Basu vs. Saksamaa](#) ja [Muhammad vs. Hispaania](#), kus oli leidnud, et rassilise profiili koostamise alusel tehtud identideedikontrollid võivad olla diskrimineerivad. EIK leidis, et artikkel 14 koostoimes artikliga 8 on käesoleval juhul kohaldatav.

¹ Lühiülevaates kajastatud lahendite valiku aluseks on EIK enda otsingumootoris avaldatud Legal Summary'd.

EIK märkis, et kui riigiasutustele esitati nõue, milles väideti rassilise profiili alusel diskrimineerimist ja paluti selle tuvastamist, siis riigiasutused pidid oma otsuseid piisavalt ja üksikasjalikult põhjendama.

Erinevalt Basu ja Muhamedi kaasusest oli praeguse kaebaja suhtes algatatud kriminaalmenetlus ning kaebaja pidi ise algatama halduskohtumenetluse, et tuvastatakse, et tema suhtes läbi viidud identiteedikontroll oli ebaseaduslik. Arvestades halduskohtu järelust, et isikusamasuse kontrollimiseks ei olnud objektiivset õigustust, asus EIK käesolevas asjas seisukohale, et pädevate kohtute ülesanne oli otsustada, kas kontroll oli rassiliselt motiveeritud või mitte. EIK märkis, et kriminaalkohtud ei olnud kaebaja väidet rassilise profiili koostamise kohta üksikasjalikult läbi vaadanud ning halduskohus oli tuvastanud rikkumise, kuid ei analüüsinud, kas nahavärv mängis otsustavat rolli politseiametniku otsuses kaebajat kontrollida.

EIK leidis, et Šveitsi kohtud ei olnud kaebaja kaebust põhjalikult läbi vaadanud ning tuvastas seetõttu artikkel 14 rikkumise koostoimes artikliga 8.

EIK tuvastas ka artikkel 13 rikkumise seetõttu, et kaebajal puudus tõhus õiguskaitsevahend siseriiklikes kohtudes.

Artikkel 41

EIK otsustas, et Šveits peab kaebajale tasuma 23 975 eurot kulude katteks. Kaebaja ei nõudnud varalise ega mittevaralise kahju hüvitamist.

[Lahend](#) (prantsuse keeles)

[Kokkuvõte](#) (inglise keeles)